

**Näkökulmia "vaihtoehtohoitojen"
kiistanalaisuuteen:
Esimerkkinä hoitotieteen konfliktit
paastosta ja terapeuttisesta
kosketuksesta 1990-luvulla**

Yhteiskuntatieteiden tohtori Pia Vuolanto

Tampereen yliopisto, Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö

Tiedon, tieteen, teknologian ja innovaatioiden tutkimuskeskus

Kaksi kiistaa vuonna 1996

- ▶ Paasto
- ▶ Terapeuttinen kosketus
- ▶ Aineisto virallisissa dokumenteissa, sanomalehdissä, tieteellisissä lehdissä, aikakauslehdissä, yliopistollisissa lehdissä ja ainejärjestöjen tiedotteissa, paastoväitöskirjan tapauksessa myös televisiossa

Lähestymistapani

- ▶ Mitä käsitteitä osapuolet käyttivät terapioiden yhteydessä?
- ▶ Mikä oma huoli tai pelko sai osallistumaan kiistoihin?
- ▶ Mitä arvojaan tai periaatteitaan osapuolet pyrkivät kiistoissa säilyttämään tai edistämään?
- ▶ Mikä näkökulma tieteeseen painottui kullakin osapuolella?

Kiistojen osapuolet

Virassa olleet hoitotieteilijät

Hoitotieteen virkaa aiemmin hoitaneet

Lääkärin ammatinharjoittajat

Lääketieteen yliopistotutkijat

Hoitotieteen opiskelijat

Sairaanhoidajan ammatinharjoittajat

Terapeutit

Skeptikot

Potilaat

Virassa olleet hoitotieteilijät

- ▶ **Käsitteet terapiosta**

vaihtoehtohoito, pseudotiede, New Age -ajattelu, huuhaa

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Hoitotieteen akateemisen aseman ja uskottavuuden mureneminen

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

Tieteen autonomiasta pidettävä kiinni

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tiede norsunluutornissa

Hoitotieteen virkaa aiemmin hoitaneet

- ▶ **Käsitteet terapiosta**

terapia, ei New Age

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Hoitotieteen monimuotoisuuden rapautuminen, yksi näkemys nousee yli muiden

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

Hoitotyön käytännöstä kumpuava monimuotoisuus säilytettävä hoitotieteessä

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutus

Lääkärin ammatinharjoittajat

- ▶ **Käsitteet terapiosta**

uskomuslääkintä

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Lääkärin työn ei nähdä perustuvan tieteeseen

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

Tieteen menetelmien tulee olla hoitokäytäntöjen taustalla
(näyttöön perustuvat hoitosuositukset)

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tieteen ja käytännön työn yhteys

Lääketieteen yliopistotutkijat

- ▶ **Käsitteet terapiosta**

itsehoitomenetelmä, terapia sinänsä (paasto tai paastokurssi)

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Yksi näkökulma hallitsee tutkimuksessa

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

Tieteidenvälinen ote tutkimuksessa, monitieteellisten tutkimusten hankkeet

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tieteidenvälinen yhteistyö, hankalat ongelmat ratkaistaan sillä

Hoitotieteen opiskelijat

- ▶ **Käsitteet terapioista**

ei yhteistä käsitettä: näkökulma, lähestymistapa, viitekehys, teoria, ei New Age

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Hoitotieteen ristiriita käytännön hoitotyön kanssa

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

Inhimillisyyden ja yksilön valinnanvapauden arvojen säilyttäminen tutkimuksen ohjenuorana

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tutkimus ja etiikka

Sairaanhoidajan ammatinharjoittajat

- ▶ **Käsitteet terapiosta**

potilaan käyttämä käsite

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Potilaan yksilöllisyys katoaa hoitojärjestelmässä, potilasta ei kuulla

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

Pidettävä kiinni potilaan aatteiden ja elämäntavan kunnioittamisesta

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tieteen etiikan tavoitettava myös hoitotyön etiikka

Terapeutit

- ▶ **Käsitteet terapiosta**

paasto, energiahoito tai terapeutin kosketus

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Potilastyössä toimiviksi osoittautuneiden hoitokeinojen leimaaminen huuhaaksi ja rahastukseksi

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

On pidettävä yllä keskustelua ja tutkimusta terapiosta

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tutkimus ja tiede oikeuttaa toimintaa

Skeptikot

- ▶ **Käsitteet terapioidista**

huuhaa, New Age, pseudotiede, huijaus, epätiede

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Tieteen maineen ja arvovallan tahriintuminen

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

Biolääketieteen ja luonnontieteen maailmankuvan säilyttäminen arvovaltaisimpina

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tieteen maailmankuva, tiede norsunluutornissa

Potilaat

- ▶ **Käsitteet terapiosta**

jäivät käyttämättä

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Vaivan jääminen ja pitkittyminen, kuolemanpelko

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

Terveys, elämä

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tiedon suhteellisuus (mikä tahansa, mikä auttaa, käy)

Oma

- ▶ **Käsitteet terapioidista**

etsin käyttökelpoista käsitettä

- ▶ **Oma huoli tai pelko**

Terapiat nähdään vain yhdeltä puolelta

- ▶ **Arvot tai periaatteet**

Maailman moninaisuuden ymmärtäminen ja selkeyttäminen

- ▶ **Näkökulma tieteeseen**

Tiede merkitsee eri ihmisille eri asioita ja tiedettä käytetään moniin tarkoituksiin yhteiskunnassa

Kiitos!

